

LAMPPU LAAMANEN

JOHNNY
Kniga

M A D A M E
KRISTA MIKKOLA

L A M P P U L A A M A N E N

M A D A M E
KRISTA MIKKOLA

JOHNNY KNIGA
HELSINKI

wsoy:n kirjallisuussäätiö on tukenut apurahalla tätä teosta,
joka on painettu fsc-sertifoidulle paperille.

Ensimmäinen painos

© Lamppu Laamanen, Krista Mikkola ja Johnny Kniga 2026

Sivun 25 kappale ”You’re So Vain” on
Carly Simonin sanoittama laulu vuodelta 1972.
Sivun 38 kappale ”Nuoruus on seikkailu” on
Kari Tuomisaaren suomeksi sanoittama versio
laulusta ”Tu te reconnaîtras” vuodelta 1973.
Sivun 86 kappale ”Je t’aime... moi non plus” on
Serge Gainsbourgin sanoittama laulu vuodelta 1969.
Sivun 287 sitaatti artikkelista *Liberté d’imprimer* Voltairen teoksesta
Dictionnaire philosophique vuodelta 1764. Suomentanut Krista Mikkola.

Johnny Kniga
An imprint of Werner Söderström Ltd
Lönrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
ISBN: 978-952-362-274-6

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@kniga.fi

ME OLTIIIN NUORIA, VIATTOMIA, KAUNIITA...

Seinillä on korvat ja Seinellä on rannat, joista toista kävelee kaksi naista. He kääntyvät kohti Pariisin kuudetta kaupunginosaa, pälpättävät ja katselevat kauniita taloja, kahviloita ja ravintoloita, jotka ovat jo aiemmilla reissuilla ehtineet tulla tutuiksi.

Naiset istahtavat iltapäiväkahville, puhuvat lähinnä kuvataiteesta ja Pariisin ihanuudesta, joka riisuu aseista vaikka kaupunkilaiset ovat liioitellun omanarvontuntoisia. Tarkkailijoina he näkevät pariisilaisten kasvoilla kaksi ilmettä, joista kummastakaan ei paista selvä ilo.

Kuitenkin he rakastavat tätä kaupunkia, nämä suomalaiset, jotka ovat päättäneet parantaa kotimaansa naistaiteilijoiden asemaa.

Nyt he saapuvat Hôtel Crystaliin, joka sijaitsee rue Saint Benoit'lla.

On 1980-luku, aika jolloin puhelinnumerot on hyvä osata ulkoa, se helpottaa elämää. Hôtel Crystalin puhelinnumero on 454-88514, siihen tulevat myös niin tärkeät faksit.

Vakiohuoneet ovat numeroiltaan yksi ja yhdeksäntoista. Ykkönen antaa suoraan kadulle, ja jos punaisia verhoja ei vedä kiinni, ohikulkijat saattavat nähdä suoraan huoneeseen. Vierailijat koputtavat ikkunaan, *kop, kop...*

Nämä naiset ovat galleristi-kuraattori Krista Mikkola ja taidemaalari Marika Mäkelä.

"Me oltiin nuoria, viattomia, kauniita..." Krista Mikkola sanoo nyt, yli neljäkymmentä vuotta myöhemmin.

Kahdeksankymmentäluvulla Hôtel Crystalissa saattoi tavalta muitakin suomalaisia. Krista itse suositteli hotellia tanssija-koreografi Jorma Uotiselle ja teatteri- ja oopperaohjaaja Juha Hemánukselle, joiden vakiohotelliksi se niin ikään muodostui.

Aamiaispaikka oli vielä tässä vaiheessa Café de Flore, joka löytyi kulman takaa boulevard Saint-Germainilta.

”Se oli ihanaa aikaa, niin fantastista! Menimme yöpuvut päällä Café de Floren aamiaiselle... Se oli meidän kotipaikka, täynnä ystäviä, ja me nautittiin siitä.”

Floren vieressä on Hôtel Louisiana, jonka pihan kautta Kristan torinolainen taiteilija-ystävä Marco Gastini kiipesi kerran pakoon, kun hotellilasku kasvoi liian suureksi.

Toisella kerralla Krista ja Marika Mäkelä saivat yömyssyllä Louisianassa hämäräperäistä seuraa.

”Seuraamme liittyi Unescossa työskenteleviä miehiä, tai siis näin he meille sanoivat. Kostean illan tai pikemminkin yön jälkeen aloin pakata lukuisia vaateostoksiani enkä löytänyt kulusta luottokorttiani mistään.”

Krista ryntäsi Louisianaan, jossa hän tutki siivoojan kanssa joka nurkan, sohvien taustat ja tyynyjen aluset.

”Viimein oli pakko uskoa, että ’Unescon bisnesmiehet’ eivät olleet hienoine pukuineen sitä miltä näyttivät.”

Kortilla oli rajaton luotto, mutta pikainen soitto pankkiin pelasti.

Hämmästyneet naiset lähtivät paluumatkalle Suomeen. Kuljettaja sanoi, että ilmeisesti Paris-Orlyn kentälle. Sille saavuttuaan naiset huomasivat olevansa väärällä lentoasemalla.

Charles de Gaullen lentoasemalle naiset saapuivat myöhässä, mutta koska he olivat niin tuttu näky Finnairin tiskillä, he saivat hyvää palvelua.

Finnairin asioita Charles de Gaullella hoitava Kenneth Whitehead sanoi, että menkää tytöt vain takaisin kaupunkiin,

kyllä teille löydetään paikat huomiseksi lennolle. Elettiin vielä aikaa, jolloin nuoria naisia sai kutsua tytöiksi – ainakaan Marika ja Krista eivät siitä suivaantuneet.

He olivat Finnairin vakioasiakkaita. Hannele Karsten ja muut lentoemännät löysivät aina kaksikon maalausrullille turvallisen tilan business-luokan vaatekaapista tai verhon takaa viimeiseltä riviltä.

Mutta kuinka Krista Mikkola Pariisiin päätyi?

Ennen sitä piti ainakin...

SYNTYÄ

”Mistähän mä aloittaisin?”

No jos vaikka alusta, kulttuurisuvun kakara.

”Okei. Mä olen Krista Eirene Mikkola ja synnyin esikoiseksi Helsingin vanhalla Kättilöopistolla 27. kesäkuuta 1956 kello 13.25. Olen siis rapu, mutta mä menen vain eteenpäin – no, saatan myös kimpoilla kuin flipperin kuula.”

Kristan äiti Irja Tellervo oli opiskellut kuvanveistoa Belle Arti -akatemiassa Milanossa, joten italialainen kulttuuri tuli tyttäreille tutuksi jo lapsena.

Espanjalaista kulttuuria perheeseen toi isä, tekniikan tohtori Kirmo Fredrik Ilmari, joka oli työskennellyt arkkitehtitoimistossa Sevillassa.

Lapsuudenperhe asui Kristan neljä ensimmäistä vuotta Eirassa, Ehrensvärdintie 4–6:ssa.

Kristan isoisällä, filosofian tohtori Eino Mikkolalla, oli kaksi taloa Wecksellintiellä ja yksi Huvilakadulla. Isoäiti oli Katri, sukutaustaltaan Simolin-Sainio. Wecksellintie 8 oli isoisän hänelle rakennuttama kivitalo, jossa asuivat myös Kristan sedät ja serkut, Keiri ja Kainu perheineen. Kristan Kauri-setä asui Ehrensvärdintie 4–6:ssa.

”Wecksellintie 8:ssa asuivat myöhemmin muun muassa kuvataiteilija J. O. Mallander, kirjailija-kuvataiteilija Rosa Liksom, kirjailija Pentti Saaritsa sekä vihreiden kansanedustaja Kalle Könkkölä.”

Kirmo, Irja, Krista ja vastasyntynyt pikkuveli Iiro muuttivat keväällä 1960 osoitteeseen Merikatu 27, A-rappuun.

C-rapussa asui Kristan isosetä A.V.V. Mikkola, joka toimi etutöölöläisen Apollon yhteiskoulun biologian opettajana ja rehtorina. Hänellä oli syksyisin tapana kertoa oppilailleen sieniresepteistä. Lapin kalastusreissuillaan paikallisiin tutustunut A.V.V. toi usein jonkun heistä joikaamaan luokan eteen – lapinpuvussa tietenkin.

Kristan isoisä Eino Mikkola oli kirjailija ja kirjojen keräilijä, joka toimi Helsingin yliopiston klassillisen filologian dosenttina vuosina 1958–1971. Einon kuoltua vuonna 1988 perikunta lahjoitti hänen kirjakokoelmansa Helsingin yliopiston kirjastolle eli nykyiselle Kansalliskirjastolle. Yli 30 000 nimekettä sisältävät lähinnä Ruotsin vallan ajan suomalaista kirjallisuutta ja suomalaisen kaunokirjallisuuden ensipainoksia, mutta myös kiellettyä poliittista kirjallisuutta.

Nelivuotiaana Krista sai lahjaksi kokoelman Les Éditions Hazanin 1950–1960-lukujen vaihteessa Pariisissa painettuja taskukokoisia taidekirjoja.

Niistä rakkain oli taidemaalari Henri Matissesta kertova teos, jonka kannessa on maalaus Matissen Pierre-pojasta. Pierrestä tuli Kristan ensimmäinen suuri rakkaus. Hän kuljetti kirjaa mukanaan ja pussaili Pierreä. Kirja oli Kristan matkaseurana kolmekymppiseksi asti, jolloin se katosi.

Kirjat olivat Kristalle siis tuttuja jo ennen koulua, niiden kuvia oli kiva katsella jo ennen lukemaan oppimista. Yksi suosikeista oli isä-Kirmon israelilaisen arkkitehtiystävän esittelemä hepreankielinen kirja, joka kertoi lappalaisesta tytöstä ja oli Kristan mielestä kaunis. Hän tykkäsi kuvitella, mitä tytön mielessä liikkui.

Albert Lamorissen vuoden 1956 leffasta *Punainen ilmapallo* (*Le ballon rouge*) tehty kirja oli toinen Kristan suosikeista. Hän

antoi siitä 1980-luvulla yhden sivun muusikko Dave Lindholmille, joka vaikutti ymmärtävän punaisen ilmapallon tärkeyden pariisilaisen taivaan yllä.

Krista arvosti myös monia suomalaiskirjailijoita. Osan heistä hän tapasikin.

”Olin seitsenvuotiaana vanhempieni kanssa Kluuvikadun Fazerilla nauttimassa jokaviikkoista juorupullaa ja kaakaota kermavaahdolla, kun tunnistin kupolin toisella puolella istuvan kirjailija Matti Hällin. Hän kirjoitti mulle sanat: ’Kirjat ovat kuin kirsikankukkia.’”

Kun Krista kerran sipsutteli luokkakaverinsa Nicolen kanssa kohti tämän Tunturikadun-kotia Töölössä, vastaan asteli kirjailija Mika Waltari, jolle tytöt niiasivat sievästi.

”Tunnistin hänet isoisäni kirjoista. Olin kuullut myös ihmisten puheita Mika Waltarista isoisäni luona ja Sökön kartanon pitkän pöydän ääressä.”

Sitten tapahtui jotakin, mitä nykyään ehkä pidettäisiin kyseenalaisena, vaikka taustalla selvästi oli silkka ystävällisyys.

”Nykyään kukaan järkevä ei uskaltaisi kutsua kadulta kotiinsa kahta alakoululaistyttöä, mutta Mika Waltari pyysi meidät mehulle kotiinsa, viiden huoneen ja hallin lukaaliinsa Tunturikadun numeroon kolmetoista. Waltarin vaimo Marjatta tarjoili meille hyvin ystävällisesti lasilliset mansikkamehua.”

Koska Kristan kotona vieraili paljon kirjailijoita, hänestä oli luontevaa keskustella tämänkin suuren suomalaiskirjailijan kanssa.

”Kaivoin päästäni kaiken mahdollisen tiedon ranskalaisesta ja suomalaisestakin kirjallisuudesta, halusin päteä ja siinä kyllä onnistuinkin. Keskustelimme muun muassa ranskalaiskirjailija Victor Hugosta.”

Viktor Hugosta ajatus lähtee taas seikkailemaan Pariisiin ja harppoo yli vuosikymmenten 1980-luvulle...

CHEZ MARIANNEEN JA GOLDENBERGIIN

Kun kone laskeutui, lentokentällä tuoksui Gauloises, vaikka Pablo Picassoa tai Jean-Paul Sartrea ei näkynytäkään. Asiaan kuului savukkeen sytyttäminen taideteoksia sisältäviä matkalaukkuja odotellessa.

Äkkiä laukut hotelliin ja sitten La Palette -kahvilaan katsomaan, keitä pohjoismaisia taiteilijoita ja museonjohtajia oli paikalla.

Marikan ja Kristan ei tarvinnut tehdä juomatilauksia, garçon kyllä tiesi vakioasiakkaidensa toivomukset ja mieltymykset.

Naiset olivat soittaneet jo hotellista Cité Internationale des Arts -taiteilijataloon ja jättäneet viestin saapumisestaan. Usein taidemaalarit Risto Suomi, Leena Luostarinen ja Senja Vellonen saapuivatkin paikalle. Jatkot järjestyivät aina johonkin ateljeehen.

”Osoitteessa 8 Pl. Saint-Sulpice sijaitseva Café de la Mairie muodostui toimistokseni. Asettauduin kahvilaan aamupäivästä ja sovin sinne tapaamisia – yhden tunnissa viiden kuuden tunnin ajan.

Café de la Mairiessa saa yhä edelleen yhden parhaista pariisilaisista lounasomeleista.”

Vaatteet ostettiin tietenkin Pariisista, kun siellä kerran oltiin.

”Marika osti Yamamotoa, minä Giorgio Armania, Jil Sanderia ja Gerard Darelia.”

Kristan koulukaveri Hannele Voionmaa toimi Suomen kulttuuriattaseana Pariisissa. Hän oli innostava ja kannustava ja

järjesti suurenmoisia vastaanottoja, joihin hän ja Krista yhdessä kutsuivat kulttuuriväkeä esitelläkseen heille suomalaisia taiteilijoita.

”Ihana Hannele toimi vuosina 2011–2015 Algerian suurlähettiläänä ja toivoi, että oltaisiin pidetty näyttely siellä hienossa museossa, mutta sitten Hannele yhtäkkiä kuoli. Jos kaikki kulttuuriattaseat ja suurlähettiläät olisivat kuin Hannele Voionmaa, niin Suomen asiat olisivat hyvin. Hannele oli lempeä, hyvä ihminen, joka paneutui kulttuuriin. Hän ei pihdannut laajaa tietoaan vaan jakoi sitä koko ajan.”

1980-luvun loppupuolella Kristalla oli tapana käydä silloisen kihlattunsa Michael Westonin kanssa sunnuntaiaamiaisella Café de Floressa. Weston, jota Krista kutsui joskus Mikoksi, on Jerusalemissa syntynyt brittiläinen kuvataiteilija, joka oli opiskellut Lontoon Polytechnicissä. Sunnuntaiaamiaisilla mukana oli usein taiteilijakollegoista, taidekeräilijöistä ja lakimiehistä koostuva ystäväporukka.

”Meidän vakiopaikka, terassin kulmapöytä, täyttyi herkuista, mutta tarjoilija tiesi lopettaa tarjoilun tuhannen frangin rajan mennessä rikki. Sitä ennen olimme vaihtaneet kuulumiset, keskustelleet läpi kirjauutuudet ja suunnitelleet matkoja naapurimaiden taidenäyttelyihin”, Krista kertoo.

Saman ystäväporukan tavaksi tuli käydä säännöllisesti rue des Ecoles’n Le Balzarissa, joka on vieläkin olemassa vuonna 1990 avattua Suomen Ranskan-instituutti – Institut finlandaisa vastapäätä, sekä Odeonilla sijaitsevassa Le Procopessa.

”Se on muistaakseni Pariisin vanhin ravintola. Liikeillallisilla kävimme kalaravintola Le Duc’ssä tai Closerie des Lilas’ssa.”

Montparnassen taiteilijaelämää ystäväporukka vietti perinteisessä Selectissä. He illallistivat usein La Couplessa.

”Istuimme siellä viimeisenä iltana tuttujen tarjoilijoiden tehdessä inventaariota, kun ravintola oli myyty jollekin ketjulle.

Myös Rosebudissa meillä oli vakiopöytä, siellä oli Pariisin parhaat tartarpihvit. Taiteilijapari Chiara Mastroianni ja Benjamin Biolay ostivat Rosebudin vähän aikaa sitten.”

Krista Mikkola voisi luetella järjestyttävän määrän pariisilaisia kahviloita, bistroja ja ravintoloita – ja niin hän taitaa tehdäkin.

Marais’n alueella Kristan ja hänen ystäviensä vakiopaikat olivat Chez Marianne ja Chez Jo Goldenberg.

Palestiinalainen Abu Nidal Organization -militanttiryhmä oli tehnyt vuonna 1982 Chez Jo Goldenbergiin terrori-iskun, jossa kuoli kuusi ihmistä. Juutalaisravintolan toiminta jatkui sen jälkeen vuoteen 2006 asti.

Myöhemmin kuvataiteilija Maaria eli Maaru Wirkkala näytti Kristalle pienen kahvilan rue des Rosiers’n toisessa päädyssä. Siellä oli hyvä lounas ja tunnelma, joten Krista poikkesi sinne joskus myös yksin.

Merkittäviä tilaisuuksia juhlistaessa paikaksi valikoitui Ritz tai Crillon.

”Lempiruokiani oli Le canard confit tai steak tartare.”

Työillallisilla ei puhuttu töistä, vaan nähdyistä elokuvista, luetuista kirjoista, nähdyistä näyttelyistä ja biennaaleista. Parilla lauseella voitiin sopia tulevista neuvotteluista, siinä kaikki työhön viittaava.

Arkipäiväinen illallinen hoitui usein rue Raymond Losserandin kiinalaisessa ravintolassa tai rue d’Alésian Le Zeyer-bistrossa, jossa oli alkuruokana hyvä linssilaardisalaatti.

”Lounaalla otin usein joko omeletin, pihvin ranskalaisilla tai croque madamen, aina salaatin kera.”

Vielä hienommat tarjoilut Krista sai lakimiesystäviensä luona boulevard St. Michel’llä tai rue des Francs-Bourgeoisin kolmikerroksisessa yksityistalossa, jonka puutarhassa tarjoihtiin hanhenmaksaa hilloineen, kaviaaria ja samppanjaa laakeista la-seista.

Hienompiakin hienommat eli suorastaan loisteliaan mahtavat tarjoilut nähtiin ja mielenkiintoisimmat keskustelut käytiin kuitenkin Pariisin kaupunginjohtajan Jacques Chirac'n kutsuessa kulttuurialan porukkaa residenssiinsä.

”Hän oli hyvin vapautunut keskustelija ja seurasi taide-maailmaa, oli siitä henkilökohtaisesti kiinnostunut.”

Ja sitten voitiinkin lähteä galleriakierrokselle, jonka kärki-kolmikkoon kuuluivat Yvon Lambert, Durand Dessert ja Daniel Templon. Museoista parhaat olivat Pompidou, Jeu de Paume ja Pariisin modernin taiteen museo.

Kesäaikaan neuvottelut siirtyivät Vencen huviloiden uima-altaiden äärelle. Parina kesänä ranskalaiset tulivat kuitenkin kylään Suomeen.

”Ajoimme Pariisista Belgian ja Hollannin kautta Saksan Travemüнден, josta lähti autolautta Suomeen. Kun purkauimme Helsingissä ja ajoimme Esplanadia pitkin letkassa, jännitin erittäin paljon ranskalaisten letkeää ryhmittäytymistä liikenteessä, suomalaisilla kun ei ole tapana antaa tilaa – jokainen pysyköön kaistallaan. Kolareitta kuitenkin selvittiin.”

Ja nyt kun pääsimme takaisin Helsinkiin, voimme mennä kouluun, Ranskikseen, jolla on toki hienompikin nimi...

HELSINGIN RANSKALAIS- SUOMALAINEN KOULU, LYCÉE FRANCO-FINLANDAIS D'HELSINKI

”Minulle niin rakas ranskan kieli tuli tutuksi, kun mut pantiin viisivuotiaana Ranskiksen leikkikouluun, jota seurasi esikoulu, kun olin kuusi.”

Koulun esiasteen perusti ranskalainen Catherine Servé vuonna 1947 osoitteeseen Puistokatu 4, josta koulu muutti Laivurinkadulle 1956. Munkkivuoreen Lycée franco-finlandais d'Helsinki siirtyi vuonna 1994.

”Opettajat olivat mielenkiintoista joukkoa, siviilejä, mutta myös muukalaislegioonasta karanneita. Algerialaiset kertoivat meille maansa sotahistoriasta.”

Jo esikouluuikaan oppilaiden piti päivittäin kopioida kotona kaunokirjoituksella sivun verran ranskalaisia runoja.

”Ne piti opetella ulkoa, jotta niitä pystyi sitten siteeraamaan luokan edessä. Jos se ei onnistunut, runo piti kirjoittaa sata kertaa, jotta se painui varmasti suomalaiseen kalloon.”

Ei aivan perusmeininkiä. Perusmeiningiksi meininki muuttui vasta vuonna 1977, jolloin Suomen valtio uutena omistajana siirsi opetusohjelman peruskoulujärjestelmään. 1960-luvulla seitsenvuotiaiden päät täytettiin muun muassa näytelmäkirjailijoiden ja filosofien ajatuksilla. Ranskalaiset opettajat nostivat esiin kauneutta ja romantiikan ajan näkemyksiä.

”Kahdeksanvuotiaina me näyttelimme Molièrea ja pyrimme ikään kuin analysoimaan sitä yhteiskunnan kerrostumaa, mistä

Molière kertoi. Mä koin vieraantumista, kun en voinut keskustella kaikkien lasten enkä aikuistenkaan kanssa Molièren yhteiskunnallisista kannanotoista.”

Koulussa tutuiksi tulivat filosofit, runoilijat ja kirjailijat lähinnä Ranskan historian kautta. Selväksi tuli, keitä kirjailijoita kukin kuningas oli suosinut: oli valistuksen ajan kirjailijat, oli vallankumouksen ajan kirjailijat, olihan koulu ranskalainen.

”Ranskan suuri vallankumous 1789 tuli läpikotaisin tutuksi, siitä meidän piti tietää kaikki mahdollinen ja sitä tulkitsimme pienten lasten kyvyillämme. Vallankumous, *Liberté, Égalité, Fraternité*, istutettiin meihin lapsiin. Seitsenvuotiaana piti opetella joka ilta Victor Hugon runo ulkoa ja lausua se seuraavana päivänä.”

Ranskan suurlähetystön auto nouti Kristan joskus Merikadulta leikkimään Ranskan suurlähettilään tyttären kanssa Itäisen puistotien residenssiin Kaivopuistossa.

”Aikuisiällä kävin vuosikymmenien ajan lähetystön vastaanotolla heinäkuun neljäntenätoista, jolloin vietetään Fête Nationale eli Ranskan kansallispäivää, vallattiinhan Bastilji tuona päivämääränä vuonna 1789.”

Kristalle oli myös suuri kunnia tulla kutsutuksi lounaalle tai pienimuotoisille illallisille lähetystöön tai suurlähettilään ja hänen vieraansa kanssa vaikkapa ravintola Kappeliin, jossa hän oli sijoitettuna samaan pöytään kirjailija Michel Tournierin kanssa.

”Toinen kirjailija, joka jäi vahvasti mieleeni, oli ranskaksi kirjoittava marokkolainen Tahar Ben Jelloun. Hänen kanssaan keskustelin Algerian ja Ranskan välisistä kulttuurisuhteista ja yhteisistä tuttavistamme Pariisin Institut du monde arabessa.”

Pikku-Kristan leikkiessä Ranskan suurlähetystössä S. E. Monsieur l’Ambassadeur tuli aina keskustelemaan ja kyselemään koulun opettajista.

”Ihana Monsieur Clarins näytti meille kaikki uuden aallon François Truffaut’n, Jean-Luc Godardin ja Claude Chabrolin

sekä Gérard Philippen leffat kuten myös Alexandre Dumas'n klassikkoon perustuvan *Kolme muskettisoturia* -elokuvan. Me jouduttiin hiipimään hiljaa, välillä jopa kontaten rehtori Anttilan huoneen ohi luokkaan, sitten valot pois ja elokuvia katsomaan – suurin piirtein hengittämättä.”

Krista kertoo rehtori Anttilan pitäneen kovaa kuria. Korsikalainen Monsieur Battesti saattoi olla vielä kovempi.

”Hän näpäytti yhtä poikaa karttakepillä ja sanoi, että näin hän hakkaisi tarvittaessa meitä muitakin – esitti oikein karttakepillä, kuinka hakkaisi meitä, jos vain saisi.”

Madame Battestin Krista muistaa lempeänä mutta ymmärtävän pelokkaana.

Monsieur Fourdin taas haukkui etupenkkiäisiä sukkahiestä.

Monsieur Beauvais opetti viinilajit – kuuluihan aihe maanviljelyyn Ranskassa.

”Hän joi päivän aikana vähintään kaksi pulloa punkkua ja poltti kolme askillista Gaulouisea. Sitten se ressurkka sai siirron Saigoniin, jossa huhun mukaan joi etanolin sijasta metanolia ja kuoli.”

Monsieur Opsal oli Kristan mukaan melko varmasti venäläinen vakooja, hän osasi venäjää ja kävi parikin kertaa kuukaudessa Neuvostoliitossa.

”Koulukaverini, tuleva kaupunkikulttuurivaikuttaja Christian Moustgaard kertoi löytäneensä vääjäämättömät todisteet Monsieur Opsalin touhuista. Mä olen samaa mieltä Chrissen kanssa, vakooja se mies oli.”

Tuosta huolimatta ja kaiken kaikkiaan ranskalainen koulu oli Kristan mielestä hyvin opettavainen, vaikutti kaikille sopivasti.

”Tiro-veljeni halusi Tehtaankadun ala-asteelle, koska kaverit olivat siellä. Kun serkkumme Wadekin lähti kiitämään, musta tuli suvun ainoa lapsi, joka Ranskiksen kävi. Jotkut oppivat

siellä ranskaa paremmin, jotkut huonommin. Mä olen kuin *Le Petit Prince*, pikkuprinssi, joka jäi sille asteroidille.”

Koulupäivän jälkeen Krista kävi leikkimässä luokkakaveriensa luona tai he tulivat leikkimään Merikadulle.

”Leikin paljon Villa Johannassa asuneen Puokan Kaarinan kanssa. Hänen isänsä, tohtori Jaakko Puokka oli mielenkiintoinen keskustelija, joka kirjoitti taidehistoriasta hienon kirjan nimeltään *Aurinkoon puettu madonna*. Aina hänen poismenoonsa asti keskustelimme taidehistorian ja filosofian yhtäläisyydestä.”

Ehrensvärdintiellä asui muun muassa Stenbergin kampaamoperhe, jonka tyttären Hilkan kanssa Krista leikki lapsena paljon. Stenbergien poika Jorma oli puolestaan Iiron leikkikaveri.

Laivurinkadun Bambipuistossa oli puistovahti ja alueella liikkui myös korttelipoliiseja, mutta tärkeimpiä vanhempia kodin ulkopuolella olivat talonmiehet – nuo joka talon sielut, joiden kanssa kaikki pysähtyivät juttelemaan.

”He tunsivat meidät lapsukaiset, pitivät meille välillä liiankin kovaa kuria, mutta eivät he kiltteihin leikkeihin puuttuneet. Saimme touhuta piholla, hyppiä narua ja ruutua, käydä lumisotaa. Leikin paljon serkkujen luona Wecksellintiellä ja Ehrensvärdintiellä.”

Merikadun-talossa oli ystävällinen talonmies, joka tarjosi usein lapsille kaakaota. C-rapussa asui johtaja Kalle Saarela ja hänen vaimonsa Vera. Krista kävi viisivuotiaasta viikoittain hänen luonaan. Lapseton Vera-täti puhui venäjää ja keskusteli mielellään venäjäksi myös lasten kanssa. Hänellä oli paljon ikoneita ja hieno posliinikokoelma, joka päättyi Kansallismuseoon.

Vera-tädillä oli aina kaunis leninki ja punaista huulipunaa. Hän esitteli Kristalle posliinikokoelmaansa ja kertoi tarinoita seinillä olevista maalauksista ja ikoneista.

Krista kuunteli sujuvasti ja vasta myöhemmin tajusi Vera-tädin puhuneen hänelle venäjää.

”Mä olin tottunut siihen, että kielet tulee keskustelun myötä. Mut oli laitettu jo kolmevuotiaana ruotsinkielisen puistotädin, Ellen-tädin hoiviin Bambipuistoon. Ellen-tädillä oli punainen lakerilaukku, jossa oli keltaisia kirahveja. Ei kuitenkaan itse laukussa! Ellen-täti ei puhunut ollenkaan suomea, joten ruotsin opin siinä.”

Kun Krista täytti kymmenen, hän ylitti rajan ja alkoi käydä juuri ja juuri Punavuoren eli Rööperin puolella olevalla Sepänpuiston luistinradalla.

”Leikin paljon Kaija Aleniuksen kanssa ja hän tutustutti mut Punavuoren nuoriin jengiläisiin, joista moni asteli tulevaisuutta silmällä pitäen turhan laveaa polkua, mutta oli muitakin. Pidän edelleen jonkinlaista yhteyttä Eskin eli Esa Kärkkäisen kanssa.”

Punavuoreen ei olisi saanut oikeastaan mennä, koska siellä oli vanhempien ihmisten mielestä vaarallista.

”Rööperissä oli todellakin hurjempaa kuin Eirassa ja Ullanlinnassa, muttei siellä koskaan mitään vakavampaa tapahtunut. No okei. Vittari ammuttiin. Siitä puhuttiin paljon kulmilla, mutta kukaan ei tiennyt ampujaa.”

Kristan kaveri- ja ystäväpiiri koostui siis noista Rööperin pahamaineisista jengiläisistä sekä Kaivopuiston, Ullanlinnan ja Eiran perheiden lapsista.

”Mä olen monta kertaa miettinyt, kuinka mielenkiintoista oli elää niin monipuolisessa maailmassa ja saada tutustua niin laajasti ihmisiin.”

Moni Kristan koulukavereista päätyi Hankenille tai Kauppakorkeaan, useat lähtivät opiskelemaan lakia ja joistakuista tuli lääkäreitä.

Galleristin ja suomalaisen kaupunkikulttuurin eminenssin Krista Mikkolan arkeen ovat kuuluneet kansainväliset kulttuuripiirit ja mitä mielenkiintoisimmat näköalapaikat. Säkenöivä elämä ei ole ollut kuitenkaan pelkkää ruusuilla tanssimista. Vaikeissa tilanteissa on auttanut äidiltä peritty karjalainen elämänasenne: ”Hyvä päivä on sellainen, jossa on naurua.”

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

99.1

978-952-362-274-6